

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **M. V.**, narozen X,
bytem S. 2567/14, A.,
zastoupen advokátem Mgr. Bc. Petrem Ptáčkem,
sídlem Májová 608/23, 350 02 Cheb,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 00 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-2019/125708-915 ze dne 17. 6. 2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Karlových Varech žalobci přiznal příspěvek na péči ve výši 880 Kč. Na základě sociálního šetření a posudku o zdravotním

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

stavu vypracovaného Okresní správou sociálního zabezpečení Cheb dospěl k závěru, že žalobce nezvládal toliko tři základní životní potřeby: mobilita, osobní aktivity, péče o domácnost. To odpovídalo prvnímu stupni závislosti podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

2. Žalobce proti tomuto závěru brojil odvoláním, v němž tvrdil, že nezvládal celkem šest základních potřeb, a proto navrhl přiznání příspěvku na péči ve druhém stupni závislosti. Žalovaný na základě posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí dospěl k závěru, že odvolání žalobce nebylo důvodné. Odvolání zamítl a rozhodnutí krajské pobočky Úřadu práce potvrdil. Převzal vyjádření posudkové komise k odvolacím tvrzením žalobce o zdravotním stavu: příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce tvořila ischemická choroba srdeční po infarktu myokardu. Samostatně nezvládal tři základní životní potřeby: mobilitu, osobní aktivity, péči o domácnost. Další životní potřeby zvládal samostatně, případně s velmi mírným dohledem. Podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, musí být u závislosti v prvním stupni dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav spojen s neschopností zvládat tři či čtyři základní životní potřeby, což byl žalobcův případ. Posudková komise se tak ztotožnila s posudkovým hodnocením lékaře okresní správy sociálního zabezpečení.
3. Proti rozhodnutí žalovaného žalobce brojil žalobou. V ní namítl, že posudková komise hodnotila zdravotní stav bez zhlédnutí žalobce, navíc v závěru bez vlastního hodnocení přebrala stanovisko prvostupňového orgánu. Přestože posudková komise připustila omezené zvládání dalších životních potřeb, v posudku je nezohlednila. Neschopnost zvládat základní životní potřeby je širší, než napadené rozhodnutí uvádí. Žalobce není schopen se bez pomoci jiné osoby obout, navléci si ponožky, ošříhat si nehty na nohou, vysprchovat se, ani postarat se o vlastní zdraví. Naposled zmíněnou závislost dokládal žalobce převozem sanitkou do Fakultní nemocnice Plzeň dne 19. 9. 2019. To vše plyne ze spisu. Žalobce současně poznamenal, že své zdravotní problémy zlehčuje, a to i při sociálním šetření, jehož výsledky zohlednil již prvostupňový orgán. Pokud by žalovaný reflektoval všechny skutkové okolnosti, uznal by žalobce závislého ve třetím stupni.
4. Žalovaný k žalobě uvedl, že posudek posudkové komise byl objektivní. Vycházel z lékařské dokumentace žalobce, včetně zpráv, jež žalobce předložil. Posudková komise neprovedla osobní vyšetření žalobce, neboť pro objektivní posouzení při dostupnosti kompletní zdravotní dokumentace nebylo zapotřebí a žalobce o osobní vyšetření neprojevil zájem. Posudková komise připustila další (mírné) obtíže při zvládání některých základních životních potřeb, čímž jen prokázala, že ke stanovisku prvostupňového orgánu nepřistupovala nekriticky. Převoz sanitkou do Fakultní nemocnice Plzeň žalovaný nezohlednil, jelikož nastal až po vydání napadeného rozhodnutí. K bagatelizaci zdravotních potíží žalobcem žalovaný sdělil, že žalobce si musel být vědom závažnosti svého zdravotního stavu, když žádal o příspěvek na péči ve druhém, resp. třetím stupni závislosti. K popisu nezvládání jednotlivých základních životních potřeb žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a konkrétní zjištění plynoucí ze sociálního šetření. K žalobě jako celku uvedl, že žalobce sice tvrdí, že se jeho zdravotní stav zhoršil, zároveň ovšem přiznal, že o tom neinformoval žádného lékaře. Bez součinnosti žalobce a bez předložení nových lékařských zpráv žalovaná nemá jak předjímat jeho stav.
5. Žaloba není důvodná.

Obecná východiska

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

6. Podle § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Podle § 8 odst. 2 se osoba od 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat nejméně tři základní životní potřeby a vyžaduje každodenní *mimořádnou péči* jiné fyzické osoby.
7. Při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat základní životní potřeby a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost (§ 9 odst. 1 zákona o sociálních službách). Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a *využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby* nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (§ 9 odst. 5). Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 6).
8. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce. Za neschopnost zvládnout základní životní potřeby se považuje stav, kdy nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby (§1 odst. 4 vyhlášky). Při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se posuzuje, zda je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k *pravidelnému zvládání* základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna *rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí* základní životní potřeby (§ 2 odst. 1 vyhlášky).
9. Pro účely posuzování stupně závislosti vychází krajská pobočka Úřadu práce z posudku okresní správy sociálního zabezpečení (§ 25 zákona o sociálních službách), v odvolacím řízení pak Ministerstvo práce a sociálních věcí vychází z posudku posudkové komise (§ 28 zákona o sociálních službách a § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).
10. Ve správním soudnictví je dlouhodobě ustálen závěr, že posudek ve věci příspěvku na péči musí být úplný, jednoznačný a přesvědčivý. Uvedený požadavek spočívá v tom, že posudkový lékař, resp. komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Případnými spornými dílčími aktivitami se posudková komise musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochyby o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují (např. rozsudky NSS č. j. 3 Ads 77/2013-22 ze dne 17. 4. 2014, č. j. 9 Ads 35/2015-44 ze dne 30. 7. 2015, č. j.

4 Ads 167/2015-27 ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 100/2016-25 ze dne 29. 8. 2016).

11. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby není schopen vykonat, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládnutou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. rozsudek NSS č. j. 3 Ads 50/2013-32 ze dne 2. 4. 2014). Jde přitom o jinou situaci, než která je upravena § 2a vyhlášky 505/2006 Sb.: toto ustanovení upravuje případy, kdy osoba není schopna zvládat „alespoň jednu“ z aktivit, tj. nezvládá žádnou.

Posouzení jednotlivých námitek žalobce

12. Žalobce předně uplatnil procesní námitky vůči tomu, že nebyl vyšetřen některým z posudkových lékařů.
13. Při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení především ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, *popřípadě* z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách). To znamená, že vyšetření posuzujícího lékaře obvykle není třeba tam, kde shromážděna dostačující dokumentace (srov. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 82/2011-44 ze dne 14. 9. 2011). Žalobce nebyl osobně vyšetřen lékařkou okresní správy sociálního zabezpečení v řízení před krajskou pobočkou Úřadu práce, podle jejího odborného názoru totiž vyšetření nebylo třeba právě s ohledem na dostačující dokumentaci (srov. záznam o jednání z 13. 12. 2018 v posudkovém spisu). Stejně tak není třeba dalšího osobního vyšetření před posudkovou komisí, pokud ta hodnotí pouze shromážděné lékařské zprávy a pouze odborně hodnotí skutkový stav podle nich zjištěný. Žalobce ostatně netvrdil rozpor mezi závěry sociálního šetření a posudkovým hodnocením posudkové komise a soud žádný zjevný rozpor neshledal (srov. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 17/2013-25 ze dne 25. 4. 2013). Výsledky sociálního šetření z 9. 10. 2018 pak nelze považovat za zastaralé, protože to je podkladem pro posouzení zdravotního stavu lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení (13. 12. 2018) a pro rozhodnutí úřadu práce (31. 1. 2019). Sociální šetření v té době zastaralé nebylo.
14. Důvodné nejsou ani námitky proti posouzení věci samé. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí se s žalobou shoduje v tom, že žalobce nezvládá základní životní potřeby péče o zdraví a osobní aktivity, soud se tím blíže nezabýval. Spornými zůstaly pouze základní životní potřeby oblékání a obouvání, tělesná hygiena a péče o zdraví.
15. Napadené rozhodnutí žalovaného a posudek posudkové komise ze dne 26. 4. 2019 poskytují dostatečnou oporu pro závěr, že žalobce zvládá základní životní potřebu *oblékání a obouvání*. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
16. Podle záznamu ze sociálního šetření ze dne 9. 10. 2018 má žalobce problém s natažením ponožek, při předklonu se dusí, nohy špatně ohne, musí odpočívat. Snaží se ale vše dokončit sám. S tímto podkladem byl žalobce v řízení před žalovanou seznámen (protokol z 6. 5. 2019). V odvolání k tomu tvrdil, že problém má s dolní částí těla, ať již jde o spodní prádlo, ponožky, kalhoty či boty. S tím se posudkové komise vypořádala tak, že jde o

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

mírné obtíže a doložený zdravotní stav neodůvodňuje nezvládání této základní životní potřeby. Jde o hodnocení srozumitelné, logické a na věc přílehlavé, protože žalobce z pěti posudkově významných aktivit bez obtíží zvládá tři a dvě (oblékání a obouvání, svlékání a zouvání) zvládá s omezením, k jehož kompenzaci musí odpočívat. Nelze tedy říci, že žalobce vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a že tuto potřebu nezvládá – zvládnutím se přitom míní i zvládnutí s běžně pomůckou (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), od čehož se přestávka na odpočinek zásadně neliší. V tom lze přisvědčit vyjádření žalované.

17. Napadené rozhodnutí žalovaného a posudek posudkové komise ze dne 26. 4. 2019 poskytují dostatečnou oporu pro závěr, že žalobce zvládá základní životní potřebu *tělesná hygiena*. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
18. Podle záznamu ze sociálního šetření ze dne 9. 10. 2018 má žalobce problém se stříháním nehtů na nohou; je schopen se osprchovat sám. K tomu žalobce v odvolání uvedl, že při provádění celkové hygieny s ním musí být v bytě další osoba, protože má strach, zda nedostane křeč či se nezačne dusit. V takovém případě by potřeboval pomoc k opuštění vany.
19. I to posudková komise považovala za mírné problémy s jednou posudkově významných aktivit, jiné omezení neplyne ze zjištěného zdravotního stavu. To je v zásadě v souladu s instrukcí náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016, podle níž preventivní přítomnost jiné osoby neodůvodňuje nezvládání této základní životní potřeby. Přítomnost jiné osoby pro případ možných problémů při zvládání celkové hygieny jako jedné ze čtyř aktivit významných pro posouzení zvládnutí základních životní potřeby tělesné hygieny pro posouzení nelze považovat za nezvládání této životní potřeby v přijatelném standardu.
20. Problematické je ovšem vypořádání odvolacího tvrzení žalobce, že není pravda, že si nehty stříhá sám. Na tuto námitku žalovaná v rozhodnutí nereagovala a rozlišení běžného stříhání oproti pedikúře ve vyjádření žalované se jeví jako spekulativní (neodpovídá vlastnímu tvrzení žalobce a neoznačuje podklady, z nichž žalovaná vychází). Tento nedostatek však nemá vliv na zákonnost rozhodnutí, zejména proto, že potřebu pedikúry výslovně zohlednila posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Již ze samotného tvrzení žalobce totiž plyne, že nejde o každodenní mimořádnou péči jiné osoby (pedikúra jednou za měsíc) či dokonce že by šlo o medicínský problém, který by bylo třeba posuzovat v rámci základní životní potřeby péče o zdraví.
21. Napadené rozhodnutí žalovaného a posudek posudkové komise ze dne 26. 4. 2019 poskytují dostatečnou oporu pro závěr, že žalobce zvládá základní životní potřebu *péče o zdraví*. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. dodržovat stanovený léčebný režim, 2. provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, 3. rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
22. V této souvislosti žalobce v řízení před žalovanou uplatnil prakticky jediný argument, a to zapomínání na pravidelné dávky léků. Zde lze přisvědčit žalované, že to žalobce může

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.

zabezpečit nastavením upomínky v mobilním telefonu, který prokázaně používá. Jde tedy opět o užití běžně dostupné pomůcky ve smyslu § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách.

23. Celkově tak je třeba konstatovat, že lékařskými zprávami objektivizovaná zjištění o zdravotním stavu nesvědčí o tom, že by žalobce významným způsobem zastíral nepříznivý zdravotní stav. Vliv jeho zhoršeného zdraví je na zvládání základních životních potřeb zřejmý a prokázáný, u sporných základních životních potřeb však nejde o jejich nezvládání v přijatelném standardu. Hlavní potíží spočívá v tom, že žalobci se subjektivně zhoršil zdravotní stav, ale nenavštívil lékaře (srov. protokol o seznámení se s podklady pro rozhodnutí z 6. 5. 2019), takže pro účely posudkového zhodnocení neměl jeho objektivní zhoršení jak prokázat (jak vyplynulo z ústního jednání, i pozdější zpráva ze sociálního šetření uvádí větší problémy při zvládání základní životní potřeby hygieny, takže ke zhoršení zdravotního stavu zřejmě došlo, není však prokázáno v jakém období).
24. Závěrem pak lze shodně s žalovaným uvést, že pro posouzení věci není významné, zda byl žalobce 19. 9. 2019 převezen do nemocnice. Došlo k tomu totiž až po vydání napadeného rozhodnutí žalované a z ničeho neplyne, že by se důvod převozu vztahoval ke zdravotnímu stavu žalobce a zvládání základních životních potřeb v době před vydáním tohoto rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
25. Z uvedených důvodů nedošlo k vadám v řízení před žalovaným a jeho rozhodnutí č. j. MPSV-2019/125708-915 ze dne 17. 6. 2019 je v souladu se zákonem. Soud proto žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému náhrada nákladů nenáleží. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s.).
26. Ustanovenému zástupkyni žalobce Mgr. Bc. Petru Ptáčkovi náleží podle § 35 odst. 10 s. ř. s. odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů, o níž soud rozhodne samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 5. října 2020

Mgr. Jan Šmakal, v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje J.P.